

Danish scientific journal

DSJ

№30/2019

ISSN 3375-2389

Vol.2

The journal publishes materials on the most significant issues of our time. Articles sent for publication can be written in any language, as independent experts in different scientific and linguistic areas are involved.

The international scientific journal “Danish Scientific Journal” is focused on the international audience. Authors living in different countries have an opportunity to exchange knowledge and experience.

The main objective of the journal is the connection between science and society. Scientists in different areas of activity have an opportunity to publish their materials. Publishing a scientific article in the journal is your chance to contribute invaluable to the development of science.

Editor in chief – Lene Larsen, Københavns Universitet

Secretary – Sofie Atting

- Charlotte Casparsen – Syddansk Erhvervsakademi, Denmark
- Rasmus Jørgensen – University of Southern Denmark, Denmark
- Claus Jensen – Københavns Universitet, Denmark
- Benjamin Hove – Uddannelsescenter Holstebro, Denmark
- William Witten – Iowa State University, USA
- Samuel Taylor – Florida State University, USA
- Anie Ludwig – Universität Mannheim, Germany
- Javier Neziraj – Universidade da Coruña, Spain
- Andreas Bøhler – Harstad University College, Norway
- Line Haslum – Sodertorns University College, Sweden
- Daehoy Park – Chung Ang University, South Korea
- Mohit Gupta – University of Calcutta, India
- Vojtech Hanus – Polytechnic College in Jihlava, Czech Republic
- Agnieszka Wyszynska – Szczecin University, Poland

Also in the work of the editorial board are involved independent experts

1000 copies

Danish Scientific Journal (DSJ)

Istedgade 104 1650 København V Denmark

email: publishing@danish-journal.com

site: <http://www.danish-journal.com>

CONTENT

CULTURAL SCIENCES

Sum Ber

CHINESE FOLK MUSIC IN THE CONTEXT OF THE
MODERN STRATEGY OF «CULTURAL INDUSTRY» 3

PEDAGOGICAL SCIENCES

Kostiushko V., Omelchuk S.

LEXICOLOGICAL COMPETENCE OF FOREIGN
STUDENTS: CRITERIA, INDICATORS AND LEVELS OF
FORMATION 7

Vdovychenko R., Shapochka K.

«THE ROLE OF VALUE ORIENTATIONS IN THE
PROFESSIONAL-PEDAGOGICAL TRAINING OF FUTURE
TEACHERS» 11

Kazieva Z., Guasave Z., Khamukova B.

EATURES OF PREVENTION OF COMPUTER ADDICTION
IN PRIMARY SCHOOL AGE 15

Korostyanets T.

CHARACTERISTICS OF PEDAGOGICAL TECHNOLOGY
TRAINING OF FUTURE TEACHERS OF MATHEMATICS
BY INDIVIDUAL EDUCATIONAL TRAJECTORIES 18

Strazhnikova I., Yehorova I.

THE BASIC PRINCIPLES OF PREPARATION FOR
MANAGEMENT ACTIVITY OF FUTURE MANAGERS OF
SECONDARY EDUCATION INSTITUONS OF UKRAINE AS
A DIRECTION OF PEDAGOGICAL
HISTORIOGRAPHY 22

PHILOLOGICAL SCIENCES

Vokhrysheva E.

THE ROLE OF INTERPRETER AND THE TRANSLATION:
THE THEORETICAL ASPECT 26

PHILOSOPHICAL SCIENCES

Aotgyenkhuar

CHINESE MUSICAL AND EDUCATIONAL MODEL IN THE
CONTEXT OF PHILOSOPHICAL AND PEDAGOGICAL
ATTITUDES AND NATIONAL SPECIFICS 29

Nasy

CULTURAL AND HISTORICAL IDENTIFICATION OF
MONGOLIAN FOLK MUSICAL INSTRUMENT
MORINHUUR 33

Yan Pen Tao

FUR AS A PRODUCT OF MATERIAL AND SPIRITUAL
PRODUCTION (EVOLUTION AND FUNCTIONALITY OF
FUR MATERIAL IN EARLY CULTURAL PRACTICES OF
MANKIND) 36

Yan Pen Tao

YUAN CLOTH AS AN EXPRESSION OF TRADITIONAL
CHINESE ART FORM (PHILOSOPHICAL AND CULTURAL
EXPLICATION) 40

POLITICAL SCIENCES

Kashkinbayeva M.

CONTEMPORARY RUSSIAN POLICY IN ASIA-PACIFIC
REGION SINCE MEMBERSHIP IN APEC 44

Kashkinbayeva M.

XI JINPING THOUGHT FOR THE NEW ERA OF
SOCIALISM WITH CHINESE SPECIAL
CHARACTERISTICS 48

PSYCHOLOGICAL SCIENCES

Vovchenko O.

THE ROLE AND IMPORTANCE OF ARCHETYPALISM IN
THE EDUCATION AND UPBRINGING OF PERSONS
WITH SPECIAL NEEDS IN UKRAINE 53

PEDAGOGICAL SCIENCES

LEXICOLOGICAL COMPETENCE OF FOREIGN STUDENTS: CRITERIA, INDICATORS AND LEVELS OF FORMATION

Kostiushko V.,

*PhD Student at the Chair of Linguistics,
Kherson State University*

Omelchuk S.

*Scientific Supervisor
Professor, Doctor of Educational Sciences*

ЛЕКСИКОЛОГІЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ СТУДЕНТІВ-ІНОЗЕМЦІВ: КРИТЕРІЇ, ПОКАЗНИКИ ТА РІВНІ СФОРМОВАНОСТІ

Костюшко В.І.

*аспірантка кафедри мовознавства,
Херсонський державний університет*

Омельчук С.А.

Науковий керівник, доктор педагогічних наук

Abstract

The article deals with the criteria, indicators and levels of formation of foreign students' lexicological competence in the process of the Ukrainian language teaching. For cognitive, activity and motivational-value criteria, which are correlated with the constituents of the studied phenomenon, the corresponding indicators are established, as well as the levels of formation - high, medium, low. The criteria, indicators and levels of formation make up the diagnostic tools necessary to develop a mechanism for determining the state of formation of lexicological competence of foreign students.

Анотація

У статті визначено та обґрунтовано критерії, показники та рівні сформованості лексикологічної компетентності іноземних студентів у процесі навчання української мови. Для когнітивного, діяльнісного та мотиваційно-ціннісного критеріїв, що співвідносні зі складниками досліджуваного феномена, встановлено відповідні показники, а також рівні сформованості – високий, середній, низький. Критерії, показники та рівні сформованості складають діагностувальний інструментарій, необхідний для розроблення механізму визначення стану сформованості лексикологічної компетентності студентів-іноземців.

Keywords: Ukrainian as a foreign language, lexicological competence, criterion, indicators, levels of formation, foreign students.

Ключові слова: українська мова як іноземна, лексикологічна компетентність, критерій, показники, рівні сформованості, іноземні студенти.

Реформування системи освіти України з урахуванням Європейських стандартів і досвіду вимагає узгодження критеріїв оцінювання якості сформованих компетентностей. Критерії, показники та рівні сформованості лексикологічної компетентності іноземних студентів складають діагностувальний інструментарій, необхідний для динаміки та порівняння освітніх досягнень студентів із запланованим для засвоєння обсягом знань.

Розроблення механізму визначення стану сформованості лексикологічної компетентності студентів-іноземців потребує з'ясування таких базових понять, як «критерій», «показник», «рівень».

У науковій літературі існують різноаспектні позиції щодо витлумачення поняття «критерій»:

1) виражає найзагальнішу сутнісну ознаку, на основі якої здійснюють оцінку, порівняння реальних педагогічних явищ, при цьому ступінь вияву, якісна сформованість, визначеність критерію виокремлюють у конкретних показниках [4];

2) повинен бути максимально об'єктивним (оцінювання конкретної ознаки однозначно), адекватним, валідним, нейтральним щодо досліджуваних явищ, а сукупність критеріїв повинна повністю охоплювати всі суттєві характеристики досліджуваного явища, процесу [10];

3) має відбивати динаміку вимірюваної якості у просторі й часі, бути реалізованим через показники, за інтенсивністю вияву яких можна робити висновки про рівень сформованості певного критерію [6];

4) мірило оцінки, судження, необхідна та достатня умова вияву або існування явища чи процесу; аналіз будь-якої величини передбачає не лише її характеристики, а й критерії, що визначають значущість тієї чи тієї ознаки в певному процесі [8].

Зазначимо, що у своїй розвідці під поняттям «критерій» розуміємо сукупність ознак і властиво-

стей явища, об'єкта, предмета, що дають змогу визначити його стан, рівень розвитку й функціонування; використовуємо його як мірило, орієнтир, індикатор, на основі якого відбувається оцінювання стану сформованості лексикологічної компетентності інокомунікантів.

Оцінювання педагогічних явищ вимагає уніфікованої системи критеріїв, що мають відповідати певним вимогам: об'єктивність, надійність, простота виміру [5]. 3-поміж додаткових ознак М. Пряжников виокремлює такі: компактність, зручність у використанні; поєднання якісних і кількісних методів оцінювання, які стосуються не лише зовнішніх дій і вчинків, але й внутрішнього світу людини, що самовизначається; зрозумілість критеріїв як для

спеціаліста, так і для суб'єкта самовизначення; прогностичність критеріїв, що дозволяє не лише оцінити певний рівень самовизначення, але й простежити його динаміку [11]. На думку І. Блошинського, під час добору критеріїв необхідно враховувати певні чинники: розроблення критеріїв та показників має виходити з мети дослідження; на визначення критеріїв не повинна впливати думка суб'єктів; ознаки мають бути сталими; основний зміст критеріїв характеризується системою взаємопов'язаних ознак [2].

У результаті аналізу наукової літератури та досвіду практичної діяльності, відповідно до структури лексикологічної компетентності виокремимо когнітивний, діяльнісний та мотиваційно-ціннісний критерії (табл. 1).

Таблиця 1

Критерії сформованості лексикологічної компетентності інокомунікантів	
Компоненти лексикологічної компетентності студента-іноземця	Критерії сформованості лексикологічної компетентності іноземних студентів
КОГНІТИВНИЙ	ЗНАННЄВИЙ
ДІЯЛЬНІСНИЙ	ДІЯЛЬНІСНИЙ
ОСОБИСТІСНИЙ	МОТИВАЦІЙНО-ЦІННІСНИЙ

Когнітивний критерій характеризує рівень засвоєння студентами-іноземцями лексикологічних знань.

Діяльнісний критерій полягає в умінні застосувати набуті знання з лексикології практично.

Мотиваційно-ціннісний відображає систему мотивів і цінностей студента-іноземця, що спонукає його до вивчення української мови, ставлення до неї як до необхідної у освітній, суспільній і майбутній професійній діяльності.

До кожного з критеріїв визначимо показники, які характеризують рівні сформованості лексикологічної компетентності студентів-іноземців у процесі навчання української мови.

У довіковій літературі термін «показник» визначається як ознака чого-небудь; явище або подія, на підставі яких можна робити висновки про перебіг якого-небудь процесу; кількісна характеристика властивостей процесу [3]. Якщо критерій – це якості та властивості досліджуваного об'єкта, то показники – це міра сформованості того чи того критерію.

Як стверджує В. Багрій, визначаючи показники педагогічної діяльності,

потрібно дотримувати такі вимоги: чіткість змісту показників, можливість їх виміряти; системність показників, що забезпечуватиме найбільш повну характеристику досліджуваного процесу, гнучкість, адаптивність, здатність відобразити всі можливі зміни об'єкта; результативність та ефективність показників [1].

У межах проаналізованих дефініцій науковців визначимо показник як

ступінь прояву критерію, за яким можна визначити його сформованість.

Критерії та показники розвитку полікультурної компетентності відображено в рівнях сформованості лексикологічної компетентності іноземних

студентів. У наукових джерелах знаходимо такі визначення цього поняття: ступінь якості, величина, досягнуті в чому-небудь [12].

Дослідуючи рівні сформованості полікультурної компетентності іноземних студентів у процесі навчання української мови, І. Кушнір виокремлює низький, середній та високий. Перший свідчить про наявність труднощів (бар'єри під час спілкування) в розумінні інформації між представниками різних культур, відсутність інтересу в установленні культурних відносин, що свідчить про загальний незадовільний розвиток показників сформованості всіх компонентів соціокультурної компетентності. Середній рівень указує на задовільну сформованість кожного показника, завдяки чому іноземний студент порівнює свою комунікаційну поведінку з прийнятою в міжкультурному середовищі, створює стратегію полікультурної взаємодії зі співбесідниками, прагне до саморозвитку. Високий рівень характеризує стійкий розвиток показників сформованості полікультурної компетентності, що передбачає активність у взаємодії між іноземними студентами та носіями, адекватне використання знань із мови і культури, наявність сформованих умінь установлення контактів із представниками іншої культури, підґрунтя яких становить бажання постійного самовдосконалення, толерантність, гуманність [9].

Проаналізувавши підходи до виокремлення рівнів, визначимо три рівні розвитку лексикологічної компетентності іноземних студентів на основному етапі вивчення української мови: низький, середній, високий, а також виокремимо основні показники запропонованих критеріїв на кожному з них.

Показниками когнітивного критерію на високому рівні є те, що інокомунікант:

- легко запам'ятовує нові слова;

➤ *розуміє* суть понять «лексичне значення слова», «лексична сполучуваність слів», «порушення лексичної норми»;

➤ *знає*, що таке «багатозначність слова», «переносне значення слова», «синонім», «антонім», «омонім», «паронім»;

➤ *розуміє* призначення мовних словників різних типів.

Показниками когнітивного критерію на середньому рівні є те, що іноземний студент:

➤ *досить легко запам'ятовує* нові слова;

➤ *частково розуміє* суть понять «лексичне значення слова», «лексична сполучуваність слів», «порушення лексичної норми»;

➤ *частково знає*, що таке «багатозначність слова», «переносне значення слова», «синонім», «антонім», «омонім», «паронім»;

➤ *розуміє, але не повністю* призначення мовних словників різних типів.

Показниками когнітивного критерію на низькому рівні є те, що студент-іноземець:

➤ *важко запам'ятовує* нові слова;

➤ *не розуміє* суть понять «лексичне значення слова», «лексична сполучуваність слів», «порушення лексичної норми»;

➤ *не знає*, що таке «багатозначність слова», «переносне значення слова», «синонім», «антонім», «омонім», «паронім»

➤ *не розуміє* призначення мовних словників різних типів

Показниками діяльнісного критерію на високому рівні є те, що іноземний студент:

➤ *уживає* слова відповідно до лексичних значень їх;

➤ *додержується* лексичної сполучуваності слів;

➤ *дотримується* лексичної норми в усних і писемних висловленнях;

➤ *виявляє й усуває* порушення лексичних норм, норм слововживання;

➤ *розрізняє* пряме й переносне значення багатозначних слів;

➤ *пояснює* значення багатозначних слів, омонімів і паронімів з урахуванням контексту;

➤ *правильно використовує* у мовленні багатозначні слова, слова в переносному значенні, синоніми, антоніми, омоніми, пароніми;

➤ *використовує* лексичну синонімію як засіб виправлення невинуватих повторів, як засіб зв'язку речень у тексті;

➤ *вміє* користуватися мовними словниками різних типів.

Показниками діяльнісного критерію на середньому рівні є те, що інокомуніканти:

➤ *частково живає* слова відповідно до лексичних значень їх;

➤ *частково додержується* лексичної сполучуваності слів;

➤ *дотримується* лексичної норми в усних і писемних висловленнях;

➤ *виявляє й усуває* порушення лексичних норм, норм слововживання з допомогою викладача;

➤ *не завжди розрізняє* пряме й переносне значення багатозначних слів;

➤ *пояснює* значення багатозначних слів, омонімів і паронімів з урахуванням контексту;

➤ *епізодично використовує* у мовленні багатозначні слова, слова в переносному значенні, синоніми, антоніми, омоніми, пароніми *правильно*;

➤ *використовує* лексичну синонімію як засіб виправлення невинуватих повторів, як засіб зв'язку речень у тексті;

➤ *вміє* користуватися мовними словниками різних типів з допомогою викладача.

Показниками діяльнісного критерію на низькому рівні є те, що студент-іноземець:

➤ *не вживає* слова відповідно до лексичних значень їх;

➤ *не додержується* лексичної сполучуваності слів;

➤ *не дотримується* лексичної норми в усних і писемних висловленнях;

➤ *не виявляє й не усуває* порушення лексичних норм, норм слововживання;

➤ *не розрізняє* пряме й переносне значення багатозначних слів;

➤ *не може пояснити* значення багатозначних слів, омонімів і паронімів з урахуванням контексту;

➤ *неправильно використовує* у мовленні багатозначні слова, слова в переносному значенні, синоніми, антоніми, омоніми, пароніми;

➤ *не використовує* лексичну синонімію як засіб виправлення невинуватих повторів, як засіб зв'язку речень у тексті;

➤ *не вміє* користуватися мовними словниками різних типів.

Показниками мотиваційно-ціннісного критерію на високому рівні є те, що інокомуніканти:

➤ *відповідально ставиться* до процесу навчання української мови;

➤ *демонструє* повагу до себе й інших, добиваючи і вживаючи потрібні слова;

➤ *оцінює* власне й чуже мовлення з погляду точного, доречного й виразного слововживання;

➤ *демонструє* на заняттях активність, ініціативність, відповідальність, комунікабельність, уміння налагоджувати стосунки під час групової діяльності;

➤ *прагне* мовної досконалості задля порозуміння з представниками інших культур;

➤ *уміє* критично оцінювати свої знання з мови.

Показниками мотиваційно-ціннісного критерію на середньому рівні є те, що студент-іноземець:

➤ *відповідально ставиться* до процесу навчання української мови завдяки зовнішнім стимулам;

➤ *демонструє* повагу до себе й інших, добиваючи і вживаючи потрібні слова з допомогою викладача;

➤ *оцінює* власне й чуже мовлення з погляду точного, доречного й виразного слововживання;

➤ *епізодично демонструє* на заняттях активність, ініціативність, відповідальність, комунікабельність, уміння налагоджувати стосунки під час групової діяльності;

➤ *прагне* мовної досконалості задля отримання хорошої оцінки;

➤ *частково уміє* критично оцінювати свої знання з мови.

Показниками мотиваційно-ціннісного критерію на низькому рівні є те, що іноземний студент:

➤ *безвідповідально ставиться* до процесу навчання української мови;

➤ *не бере участі в оцінюванні* власного й чужого мовлення з погляду точного, доречного й виразного слововживання;

➤ *демонструє* на заняттях пасивність, безініціативність, безвідповідальність, невміння налагоджувати стосунки під час групової діяльності;

➤ *не прагне* мовної досконалості задля порозуміння з представниками інших культур чи отримання хорошої оцінки;

➤ *не вміє* критично оцінювати свої знання з мови.

Отже, у розвідці виокремлено три критерії сформованості лексикологічної компетентності студентів-іноземців на основному етапі навчання української мови: знаннєвий, діяльнісний та мотиваційно-ціннісний.

Згідно з визначеними критеріями виокремлено показники їх на кожному з трьох рівнів сформованості лексикологічної компетентності інокомунікантів: низькому, середньому та високому.

У межах знаннєвого критерію розглядаємо такі показники: 1) запам'ятовування і відтворення іноземним студентом нових слів; 2) розуміння суті основних понять з лексикології української мови; 3) усвідомлення призначення мовних словників різних типів.

Діяльнісний критерій передбачає наявність таких показників: 1) вживання інокомунікантом слів відповідно до лексичних значень їх; 2) дотримання лексичної сполучуваності слів; 3) дотримання іноземним студентом лексичної норми у власних висловленнях; 4) виявлення і усунення студентом-іноземцем порушення лексичних норм; 5) пояснення значення багатозначних слів, омонімів і паронімів з урахуванням контексту; 6) використання інокомунікантом багатозначних слів, слів в переносному значенні, синонімів, антонімів, омонімів, паронімів у власному мовленні; 7) використання лексичної синонімії як засобу уникнення невиправданих повторів, засобу зв'язку речень у тексті; 8) уміння іноземного студента користуватися мовними словниками різних типів.

Основними показниками мотиваційно-ціннісного критерію вважаємо: 1) ставлення інокомуніканта до процесу навчання української мови; 2) участь студента-іноземця у оцінюванні власного і чужого мовлення; 3) прагнення іноземного студента мовної досконалості задля порозуміння з представниками інших культур; 4) критичне оцінювання інокомунікантом власних знань з української мови.

Означені одиниці оцінювання дають змогу отримати загальну інформацію про якість знань, уміння і навички, набуті суб'єктами у процесі навчання української мови.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Багрій В. Н. Критерії та рівні сформованості професійних умінь майбутніх соціальних педагогів. Збірник наук. праць Хмельницького ін-ту соціальних технологій Університету «Україна». 2012. № 6. С. 10–15.

2. Блощинський І. Г. Обґрунтування критеріїв і показників ефективності процесу формування адекватної самооцінки курсантів у навчальному процесі ВВЗО. Наукові записки. Вінниця : ВАТ «Віноблдрукарня». 2001. Вип. 4. С. 74–76.

3. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. – К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2005. 1728с.

4. Галімов А. В. Теоретико-методичні засади підготовки майбутніх офіцерів-прикордонників до виховної роботи з особовим складом : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04 / Тернопільський національний педагогічний ун-т ім. Володимира Гнатюка, 2005. 376 с.

5. Єжова О. О. Критеріальний підхід до оцінки рівня сформованості ціннісного ставлення до здоров'я учнівської молоді. Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді. зб. наук. праць. Вип. 14. Кн. 2. Кам'янець-Подільський : Вид-во Д. Г. Зволейко, 2010. С. 311–322.

6. Иванова М. А., Титкова Н. А. Социологический портрет иностранного студента первого года обучения в вузе. Санкт Петербург : НПО ЦКТИ, 1993. 62 с.

7. Костюшко В.І. Лексикологічна компетентність у системі навчання іноземних студентів української мови. Теоретична і дидактична філологія. Серія : Педагогіка. – Переяслав-Хмельницький, 2017. – Вип. 26. – С. 52–62.

8. Курлянд З. Н. Формирование и развитие профессиональной устойчивости учителя : автореф. дис.д-ра пед. наук: 13.00.01. Одесса, 1992. 39с.

9. Кушнір І. М. Компоненти полікультурної компетентності іноземних студентів. Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі. Міжпредметні зв'язки. 2008. № 13. С.73–78

10. Новиков А. М., Новиков Д. А. Методология научного исследования. Москва : Либроком, 2010. 280 с.

11. Пряжников Н. С. Психологический смысл труда : учеб. пособ. к курсу «Психология труда и инженерная психология». Москва : Институт практической психологии, Воронеж : НПО «МОДЭК», 1997. 351 с.

12. Словник української мови : у 11 т. (т. 6). АН УРСР. Інститут мовознавства / за ред. І. К. Білодіда. Київ : Наукова думка, 1970–1980.

13. Common European framework of reference for languages: learning, teaching, assessment. Strasbourg: Language Policy Unit. Available at : <http://www.coe.int/t/dg4/linguistic/source/framework> [Accessed 12 April 2019].